

Hierbij ontvangt u de digitale nieuwsbrief van de Historische Vereniging Oud Leiden voor de maand februari. In deze nieuwsbrief leest u alles over de nieuwste boeken in onze boekenwinkel en andere nieuwtjes die we u niet willen onthouden. We kunnen voorzichtig aan weer wat (hybride) evenementen organiseren. Kijk voor meer informatie over de Historische Vereniging Oud Leiden op onze website: www.oudleiden.nl.

Nieuwsbrief van de Historische Vereniging Oud Leiden Februari 2022

Ontvangt u deze nieuwsbrief en bent u nog geen lid van de Historische Vereniging Oud Leiden? Vanaf 25 euro per jaar geniet u van de vele voordelen die het lidmaatschap u biedt en steunt u ons in ons streven om de kennis van de geschiedenis van Leiden te bevorderen en het Leidse culturele erfgoed te beschermen.

Meer informatie over het lidmaatschap vindt u [hier](#).

Kopij voorzien van foto's voor de digitale nieuwsbrief van maart kunnen tot en met maandag 21 februari 2022 worden aangeleverd op het [adres van de redactie](#).

AGENDA

08 maart: Save the date! We organiseren een verkiezingsdebat vanwege de naderende gemeenteraadsverkiezingen. Nadere info hoort u zo spoedig mogelijk.

28 maart: Save the date! De Algemene Ledenvergadering van de Historische Vereniging Oud Leiden, gevolgd door een lezing over het Leidse leven van Hendrik Lorentz (verzorgd door Dirk van Delft, oud-directeur Rijksmuseum Boerhaave), is op maandag 28 maart. Aanvang 19.30 uur. Indien tegen die tijd mogelijk, is de vergadering zowel op locatie (Tuinzaal van Koetshuis de Burcht) als online bij te wonen. Nadere info (inschrijfprocedure, agenda, onderliggende stukken, e.d.) treft u aan in de eerstvolgende nieuwsbrief en ons kwartaalblad. Die verschijnen op of rond 1 maart. Ook op onze site en via social media wordt een en ander tegen die tijd – of zoveel eerder – bekendgemaakt

NB De commissie Dirk van Eck heeft vanwege corona moeten besluiten de op 6 februari geplande Leidse Salon tot nader order uit te stellen.

Op vrijdag 4 februari wordt het eerste exemplaar uitgereikt van een boekje met vierentwintig levensverhalen van oudere Leidenaren. Het boekje *De Stem van Leiden – Vierentwintig levensverhalen* bevat een selectie van de ruim honderd

interviews afgenomen door vrijwilligers van De Stem van Leiden, een commissie van de HVOL, die de gesproken geschiedenis vastlegt. Dat gebeurt omdat veel Leidenaren een levensverhaal hebben dat eigenlijk niet verloren mag gaan. Op deze manier weten we hoe het dagelijkse leven van de gewone Leidenaar er vroeger uitzag en wordt dit bewaard voor volgende generaties.

Onze kennis over het verleden is meestal gebaseerd op schriftelijke bronnen. Maar daardoor weten we juist een heleboel niet, zoals de dagelijkse en bijzondere dingen uit het leven van mensen en hoe zij aankijken tegen wat zij mee hebben gemaakt. Over hoe zij zijn opgegroeid, naar school zijn gegaan. Hoe zij (eventueel) hun partner hebben ontmoet en zelf hun kinderen hebben opgevoed. Ook gaat het over hun ervaringen met werk of werkloosheid en over het leven in de buurt. Maar ook de omgang met familie, vrienden, collega's en over hun vrijetijdsbesteding kan aan bod komen. Of hoe zij de veranderingen in de stad en de wereld hebben beleefd, en ga zo maar door.

Levensverhalen

De Stem van Leiden wil zoveel mogelijk levensverhalen van Leidenars vastleggen en de vrijwilligers van De Stem hebben al meer dan honderd Leidenars van 75 jaar en ouder geïnterviewd.

Deze verhalen zijn te beluisteren en te lezen op de website van Erfgoed Leiden en Omstreken. Wetenschappers en andere belangstellenden kunnen ze daar raadplegen. Van de interviews worden ook korte verhalen gemaakt, die eveneens, met eventuele foto's, op de website worden gepubliceerd. Een selectie van vierentwintig van deze verhalen is nu gebundeld in een boekje *De Stem van Leiden – Vierentwintig levensverhalen*. [Kijk onderaan de nieuwsbrief om een exemplaar te bestellen via ons winkeltje.](#)

Samenwerking

De Stem van Leiden is een commissie van de Historische Vereniging Oud Leiden en werkt samen met Erfgoed Leiden en Omstreken en de opleiding Geschiedenis van de Universiteit Leiden.

Open Brief aan Leiden om Stadsbouwhuis te behouden

Oud Leiden heeft - samen met de Bond Heemschut en 7 architecten - een oproep gedaan aan de inwoners en het gemeentebestuur van Leiden om opnieuw naar het Stadsbouwhuis te kijken.

Het pand staat op de nominatie voor sloop. Op de betreffende locatie zijn woningen gepland, die aanvankelijk bedoeld waren voor de herhuisvesting van bewoners van de Doelengracht, die daar moeten verhuizen vanwege de uitbreiding van de Universiteit. Dit plan is echter aangepast, waardoor de urgentie en noodzaak van herhuisvesting is verdwenen.

"Dit geeft tijd en gelegenheid om een second opinion uit te voeren naar de mogelijkheden van herbestemming van het Stadsbouwhuis", licht Jan-Jaap de Haan, vicevoorzitter van Oud Leiden toe. "Het is een bijzonder gebouw, met een unieke structuralistische architectuur. Niet iedereen vindt het mooi, maar het is wel uniek en zeer representatief voor die bouwperiode. Over 40 jaar hebben we misschien spijt van sloop. Bovendien is het pand goed her te bestemmen."

Wethouder Fleur Spijker heeft laten weten niet open te staan voor heroverweging van het besluit. Oud Leiden beraadt zich nu op verdere stappen en roept Leidenaars op om hierover mee te denken. [Lees verder.](#)

Pleidooi voor behoud Lammenschans 138

Hoewel de verkoop en plannen voor nieuwbouw in een vergevorderd stadium zijn, doet het Cuypersgenootschap - gesteund door Oud Leiden - nog een poging om het voormalige Zirkzee-pand aan de Lammenschans-weg te behoeden voor sloop.

Het pand kenmerkt zich door bijzondere wederopbouw-architectuur en is daarmee de belangrijkste verwijzing naar de oorspronkelijke stadsuitbreiding langs de Lammenschansweg met kantoren en bedrijven.

Oud Leiden heeft de gemeente erop gewezen, dat ook ditmaal een goede historische inventarisatie van het gebied heeft ontbroken, bij het ontwikkelen van de nieuwbouwplannen in het gebied.

Een 'Fabrica' in Matilo

De erkenning van het Archeologisch Park Matilo door Unesco als onderdeel van de Neder-Germaanse Limes heeft een nieuwe impuls gegeven aan al lang bestaande wensen om het park verder in te richten.

Zo leeft er al langer een wens voor een permanente tentoontellings- en educatieruimte in het park. Vooruitlopend op het definitieve plan voor een reconstructie Principia - het hoofdgebouw van het Castellum - heeft de Stichting Mooi Matilo overeenstemming bereikt over een tijdelijke Frabrica, een werkplaats, die in maart geplaatst zal worden. [Lees verder.](#)

Sleutelstad

RADIO TV ONLINE

Thuis in de Leidse regio

Samenwerking met Sleutelstad

Oud Leiden is blij met de nieuwe samenwerking met Sleutelstad. De lokale omroep is voortaan onze mediapartner, wat betekent dat we samen aan de slag gaan met

interessante inhoud voor tv en radio. We hopen u snel meer hierover te kunnen vertellen.

Cadeaulidmaatschap

Maak iemand voor een jaar lid van onze vereniging. Het nieuwe lid kan na dat jaar beslissen of het lidmaatschap voortgezet moet worden of niet.

Prijs: 25 euro

Bestellen: info@oudleiden.nl.

Commissie Geveltekens

LEES MAAR, ER STAAT NIET WAT ER STAAT

Dit bekende adagium uit het gedicht 'Awater' uit 1934 van de dichter Martinus Nijhoff (Den Haag, 20-04-1894 - Den Haag , 26-01-1953) geeft aan dat poëzie vaak anders gelezen moet worden dan wat er werkelijk staat.

Het bestuderen en beschrijven van geveltekens is uiteraard iets heel anders dan poëzie. Zowel het teken zelf, als de achtergrond van het pand waar het gevelteken in is opgenomen wordt dan bekeken. Maar soms is er toch een parallel tussen deze twee te trekken; ook bij geveltekens kan een te letterlijke weergave van de feiten ons op een dwaalspoor brengen.

Een voorbeeld daarvan is het pand Breestraat 121, ook wel bekend als Den Vergulden Regenbooch. In de voorgevel zit een ovaalvormige gevelsteen met het jaartal 1917. Maar dateert het pand ook (in zijn geheel) uit dat jaar?

Het pand is ook bekend geworden als plek van oprichting van de sociëteit Minerva in 1814. Maar is ook dit feit wel (geheel) juist, of blijkt bij nadere beschouwing deze zaak heel wat ingewikkelder te liggen, dan het op het eerste gezicht lijkt?? Als U nieuwsgierig bent naar het antwoord, zie dan onze [website](#) geveltekens bij Breestraat 121.

**Een afbeelding uit de Beeldbank
Academiegebouw in 1828**

Het Academiegebouw met de (toen) nieuwe koepel van de Sterrenwacht. De hoogleraren zijn op weg naar de Pieterskerk ter gelegenheid van de Dies Natalis van de universiteit. Litho van Leendert Springer (schilder, tekenaar, lithograaf).

START OUD LEIDENPRIJS 2022

Dit jaar viert de Historische Vereniging Oud Leiden haar 22e lustrum. Net als vijf jaar

geleden zal tijdens de dies in november de bijzondere Oud Leidenprijs uitgereikt worden.

Het reglement voor de prijs (volledige tekst op onze website) stelt in art. 1 en 2:

1. *De Historische Vereniging Oud Leiden kent Oud Leidenprijzen. Deze prijzen zijn bestemd voor publicaties of andere presentaties over de geschiedenis van Leiden. De prijzen worden – bij voldoende kwaliteit – eens per vijf jaar uitgereikt in het kader van de diesviering van een lustrumjaar. De prijzen bestaan uit een oorkonde en een geldbedrag van ten minste € 2.500. Het bestuur is gerechtigd dit bedrag te verhogen als daartoe aanleiding is.*
2. *Er zijn twee prijzen: één voor een op origineel onderzoek gebaseerde publicatie of presentatie (onderzoeksprijs) en één voor een het brede publiek aansprekende publicatie of presentatie (publieksprijs). De prijzen zijn bestemd voor publicaties of presentaties uit de vijf aan het jaar van uitreiken voorafgaande jaren.*

Vanaf nu is de kandidaatstelling geopend. U wordt opgeroepen om uw voordracht aan ons kenbaar te maken. Wat heeft u - in de **periode 2017 t/m 2021** - getroffen als mooie, belangrijke, indrukwekkende, bijzondere of interessante publicatie of presentatie over de geschiedenis van Leiden. Laat het ons weten!

Vermeld of omschrijf zo duidelijk mogelijk de publicatie of de presentatie die u voordraagt (zo mogelijk ook het jaar van verschijnen, namen van 'makers' etc.) Vergeet niet uw eigen naam te noemen. Voordrachten kunnen gedurende een groot deel van dit jaar nog ingestuurd worden. Daarom ook onze oproep: zegt het voort, ook aan niet-leden van HVOL. Let op: u stemt nu dus niet, maar draagt voor aan de jury ter beoordeling. U kunt mailen naar: oudleidenprijs@oudleiden.nl

De beide jury's zijn inmiddels samengesteld en zij zitten er klaar voor. Via de Nieuwsbrief en volgende nummers van Oud Leiden Nieuws wordt u op de hoogte gehouden over de voortgang.

Commissie Oud Leidenprijs

Historische kalender 2022 - Februari

Kaasmarkt

De kaashandel, die vanaf 1873 plaatsvond op de Vischmarkt, verhuisde in 1927 naar het door sloop vrijgekomen terrein van het voormalige Arme Kinderhuis of Houwhuis. Dat pand stond aan de Middelweg hoek Koppenhinksteeg, de huidige Kaasmarkt. De boeren voerden de kazen aan met hun kaasbrik. Nadat het marktgeld betaald was, werd de bel geluid en kon de handel beginnen. Begin vijftiger jaren stopte de kaashandel.

Erfgoed Leiden Vondst van de Week
Misleitend behang

Is het satijn, marmer of toch papier? Een stuk behang uit de collectie van Erfgoed Leiden en Omstreken roept die vraag op. Het dateert uit de 19de eeuw. Toen sierde het als modieuze wandafwerking een kamer in een Leids huis. Het is te zien in de tentoonstelling Misleiden in De Lakenhal. Toen onze restaurator het behang daarvoor klaarmaakte, ontdekte ze een tweede, nog oudere behanglaag er onder. [Lees verder.](#)

Verkrijgbaar via de HVOL

De onderstaande boeken en publicaties zijn verkrijgbaar bij de HVOL. Het 'HVOL-winkeltje' is een activiteit van de Commissie Promotie, Uitvoering en Ondersteuning. Willem Hogendoorn en Bart Devilee zorgen ervoor dat de boeken na bestelling kunnen worden afgehaald of (indien binnen de Leidse regio) aan huis worden bezorgd. Er zijn drie betalingsmogelijkheden: bedrag overmaken naar de bankrekening van de HVOL, contant of via pinbetaling. Belangstelling? Stuur een mail naar: winkeltje@oudleiden.nl

Voor een compleet overzicht van het aanbod zie Beschikbare Publicaties op de HVOL-website.

Vooraankondiging

De stem van Leiden - Vierentwintig Levensverhalen van Leidenars

Onze kennis over het verleden is meestal gebaseerd op schriftelijke bronnen. Maar daardoor weten we juist een heleboel niet, zoals de dagelijkse en bijzondere dingen uit het leven van mensen en hoe zij aankijken tegen wat zij hebben meegemaakt. Veel Leidenaren hebben een levensverhaal dat eigenlijk niet verloren mag gaan. Maar tot nu toe zijn deze nauwelijks bewaard voor volgende generaties. Teneinde deze leemte op te vullen, heeft de commissie "De Stem van Leiden" - onderdeel van de Historische Vereniging Oud Leiden - meer dan honderd oudere Leidenars over hun dagelijks leven geïnterviewd.

Een selectie van vierentwintig van deze verhalen is gebundeld in een boekje dat binnenkort verschijnt bij uitgeverij Ginkgo.

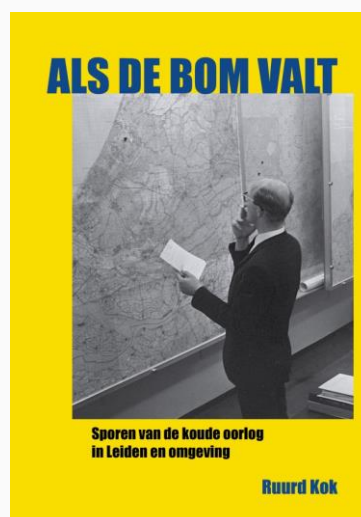
HVOL-leden kunnen dit boekje verkrijgen via winkeltje@oudleiden.nl. De ledenprijs bedraagt € 12,50 (winkelprijs is € 15,00).

Als de bom valt - Sporen van de Koude Oorlog in Leiden en omgeving, Ruurd Kok

Schuilbunkers, noodwaterkeringen en luchtwachtstorens zijn slechts enkele bouwwerken die in Leiden en omgeving herinneren aan de Koude Oorlog. Op meerdere plekken in de regio zijn stille getuigen te vinden van de periode waarin de grote machtsblokken elkaar en de wereld in een ijzige greep hielden en die in december 1991 eindigde met het uiteenvallen van de Sovjet-Unie.

Het is een periode die nog niet eens zo lang geleden is, maar omgeven wordt door een waas van geheimzinnigheid. Het is verrassend te ontdekken op hoeveel plekken in onze dagelijkse omgeving

maatregelen werden genomen vanwege de dreiging van een atoomoorlog. Plekken die soms onherkenbaar zijn, een tweede leven kennen of nog steeds in gebruik zijn.

Als schrijvend archeoloog gaat Ruurd Kok (1969) op zoek naar sporen van de Koude Oorlog en naar het verhaal achter deze stille getuigen. De verhalen laten zien welke gevolgen de internationale spanningen hadden voor de Leidse regio. Basis voor deze bundel vormen artikelen die eerder in Leidsch Dagblad zijn verschenen.

HVOL-ledenprijs: € 12,95 (winkelprijs € 15,-).

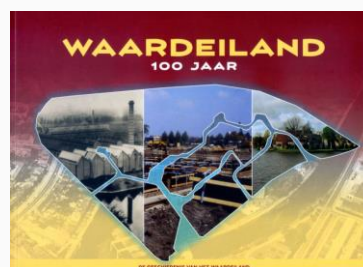
Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Waardeiland 100 jaar, F. van Wel, R.S. Soeters e.a.

Het boek behandelt met name de geschiedenis van het Waardeiland vanaf de opening van het Rijn-Schiekanaal in 1919. Aandacht krijgen de baggerstalen, de tuinderijen en de meer en minder bekende scheepswerven en industrie, zoals Scheepswerf Gebr. Boot, Glazuurfabriek Kanton, de Grofsmederij en Kunsthars verwerkend Bedrijf Tilliard. Roeivereniging Asopos had zijn botenloods in de eerste jaren van zijn bestaan op het eiland. Het grootste deel van het boek is gewijd aan de bestemming tot woongebied, de projectontwikkeling en de verschillende bouwfasen.

HVOL-ledenprijs € 5,00 (winkelprijs € 7,95).

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl .

Nog verkrijgbaar: **de onvolprezen door de Beeldbank van de HVOL samengestelde LEIDEN-KALENDER 2022.**

HVOL-ledenprijs: € 5,-.

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Bedrijfsleden

De onderstaande bedrijven zijn bedrijfslid van de Historische Vereniging Oud Leiden.

Heeft u ook een bedrijf met een warm Leids hart en met respect voor de Leidse geschiedenis? Dan is het ondersteunen van de Historische Vereniging Oud Leiden echt iets voor u. Neem contact op met promotie@oudleiden.nl en we vertellen u er alles over.

Bedrijfsleden

